

सुनसरी थाङ्गपाल गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
थाङ्गपालधाप, सिन्धुपाल्चोक
३ नं. प्रदेश, नेपाल

सुनसरी थाङ्गपाल गाउँपालिकाको बजार अनुगमन
सम्बन्धि व्यवस्था गर्न बनेको ऐन २०७५

थाङ्गपालधाप, सिन्धुपाल्चोक

पाँचपोखरी थाङ्पालगाउँपालिकाको बजार अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७५

उपभोक्ताको स्वास्थ्य, सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न तथा उपभोग्य वस्तु वा सेवाको गुणस्तर, परीमाण एवं मूल्यको नियन्त्रितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न तथा व्यापारिक क्रियाकलापको नियमन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, स्थानीय सरकार ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम पाँचपोखरी थाङ्पालगाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम पाँचपोखरी थाङ्पालगाउँपालिकाको बजार अनुगमन ऐन, २०७५ रहेको छ ।

२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

(क) "कार्यपालिका" भन्नाले पाँचपोखरी थाङ्पाल गाउँकार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।

(ख) "टोली" भन्नाले दफा ७ बमोजिम गठन भएको बजार अनुगमन टोली सम्झनु पर्छ ।

(ग) "गाउँपालिका" भन्नाले पाँचपोखरी थाङ्पालगाउँपालिका सम्झनु पर्छ ।

(घ) "अध्यक्ष" भन्नाले गाउँपालिकाको अध्यक्षसम्झनु पर्छ ।

(ङ) "उपभोक्ता" भन्नाले कुनै उपभोग्य वस्तु वा सेवा उपभोग वा प्रयोग गर्ने व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्छ ।

(च) "उपभोग्य वस्तु" भन्नाले उपभोक्ताले उपभोग वा प्रयोग गर्ने वस्तुको संमिश्रणबाट बनेको पदार्थ सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले उपभोग्य वस्तुको निर्माणमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ, रङ्ग, सुगन्ध वा रसायनलाई समेत जनाउँछ ।

(छ) "विक्रेता" भन्नाले वस्तु वा सेवाको उत्पादक, पैठारीकर्ता, थोक वा खुद्रा विक्रेता वा सेवा प्रदायक सम्झनु पर्छ र सो शब्दले होटल, लज, होटेल, खाजाघर सञ्चालक आदिलाई समेत जनाउँछ ।

(ज) "समिति" भन्नाले दफा ३ बमोजिमको बजार अनुगमन समिति सम्झनु पर्छ ।

(झ) "सेवा" भन्नाले व्यवसायिक सेवा, संचार सेवा, निर्माण तथा इन्जिनियरिङ सेवा, वितरण सेवा, शिक्षा सेवा, वातावरणीय सेवा, वित्तिय सेवा, स्वास्थ्य र सामाजिक सेवा, पर्यटन सेवा, मनोरञ्जन तथा खेलकुद सेवा, यातायात सेवा लगायतका दस्तुर वा पारिश्रमिक लिई वा नलिई प्रदान गरिने सम्पूर्ण सेवाहरू सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "लेबल" भन्नाले उपभोग्य वस्तु वा उपभोग्य वस्तु राखिएको भांडामा लखिएको, छापिएको, इम्बोस्ड गरिएको, समावेश गरिएको वा अन्य विवरणात्मक वस्तु सम्झनु पर्छ ।

(ट) "अनुचित व्यापारिक क्रियाकलाप" भन्नाले कुनैपनि उपभोग्य वस्तु वा सेवाको वास्तविक गुणस्तर, परीमाण, मूल्य, नापतौल, ढाँचा वा बनावट आदि ढाँटी वा झुक्याई त्यस्तो उपभोग्य वस्तु वा सेवा विक्री वितरण वा प्रदान गर्ने, अन्य व्यक्तिले उत्पादन गरेको उपभोग्य वस्तुको गुणस्तर, परीमाण, मूल्य, नापतौल, ढाँचा वा बनावट आदिमा असर पारी विक्री वितरण गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद - २

बजार अनुगमन समिति

बजार अनुगमन समिति : (१) गाउँपालिका भित्र रहेका बजारको अनुगमनको लागि एक बजार अनुगमन समिति रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :-

क) गाउँपालिकाको उपप्रमुख -संयोजक

ख) स्थानीय तहको उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि एक जना -सदस्य

ग) स्थानीय तहमा उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने संस्था वा व्यक्तिहरू मध्येबाट एक जना -सदस्य

घ) नजिकको सुरक्षा निकाय -सदस्य

ङ) संचारकर्मी -सदस्य

च) कार्यपालिकाले तोकेको एक जना -सदस्य

मध्य

(छ) संयोजकले तोकेको अधिकृत

-सदस्य सचिव

समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) उपभोक्ता हित संरक्षणको लागि बजार अनुगमनको योजना बनाउने,
- (ख) अत्यावश्यकवस्तुहरुकोमागरआपूर्तिकोअवस्था सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन गर्ने,
- (ग) बजार अनुगमन सम्बन्धी प्रतिवेदनमाथि विश्लेषण गरी आवश्यक निर्देशन दिने,
- (घ) उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्न आपूर्ति व्यवस्था र उपभोग्य वस्तु वा सेवाको अनुगमनगर्ने टोलीलाई निर्देशन दिने,
- (छ) बजार अनुगमन गर्दा उपभोक्ता हितविपरितकार्य भएको अवस्थामा प्रचलित कानूनबमोजिमकारवाहीको लागिसिफारिश गर्ने ।

समितिको बैठक :

- (१) समितिको बैठकमहिनामा कम्तीमा एक पटक बस्नेछ।
- (२) समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।
- (३) समितिका तत्काल कायम रहेको सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यको उपस्थिति भएमा समितिको गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (४) समितिको बैठकको निर्णय बहुमतको आधारमाहुनेछ ।
- (५) समितिको बैठकसम्बन्धी अन्य व्यवस्था समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद -३

बजार अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था

उपभोक्ता मैत्री बनाउने : (१) समितिले वस्तु वा सेवाको दर्ता, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौललगायतकाव्यापारिकक्रियाकलापलाईउपभोक्ता मैत्री बनाउन देहाय बमोजिमको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ:-

- (क) गुणस्तरीय उपभोग्य वस्तुतथा सेवाकोसहजरसर्वसुलभआपूर्तिहुनेवातावरणको सुनिश्चितता सहितउपभोक्ताको हक हक र हितकोसंरक्षणगर्ननियमितर प्रभावकारी बजार अनुगमनको व्यवस्था गर्ने,
- (ख) बजार प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी रउपभोक्ताप्रतिजिम्मेवारतुल्याउनप्रचलित कानूनकोकार्यन्वयनमा जोड दिने,
- (ग) उपभोक्ताशिक्षासम्बन्धीसचेतना र बजार अनुगमनकोकार्ययोजनातयारगरीउपभोक्ताहितसंरक्षणको विषयलाईविशेष विषयलाईविशेष प्राथमिकतामा राख्ने,
- (घ) उपभोक्तालाईसचेतरजागरूक तुल्याउन वडासमितिकोकार्यालयदेखिनै उपभोक्ता सचेतनालगायतकाकार्यक्रमहरु संचालन गर्ने,
- (ङ) आफ्नोगाउँपालिका अन्तर्गत स्थापित वा संचालित उद्योग व्यवसायको दर्ता, नविकरण, बिल विजक तथा बिक्रीको लागि राखिएका मालवस्तुकोनापतौल, गुणस्तर, लेबल, आपूर्तिआदिको अनुगमन गर्ने,
- (च) तरकारी, फलफूल, माछा, मासु, मिठाई, डेरी, होटल लगायतका खाद्य वस्तुको बिक्री स्थलको मापदण्ड तोक्ने र छुट्टै फलफूलतथा तरकारी बजार र वधशालाको व्यवस्था गर्ने, गराउने ।

बजार अनुगमन टोली गठन: (१) वस्तु वा सेवा व्यवसायको दर्ता, नविकरण, आपूर्ति, मूल्य, नापतौल, गुणस्तर लगायत व्यापारिक क्रियाकलापको नियमित एवं आकस्मिक अनुगमनको लागि एकबजार अनुगमन टोली गठन हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको टोलीमादेहाय बमोजिमका संयोजक तथासदस्य रहनेछन्:-

- (क) गाउँपालिका प्रमुखलेतोकेको गाउँकार्यपालिकाकोसदस्य -संयोजक
- (ख) अनुगमन हुने सम्बन्धित वडाकोवडाध्यक्ष वा निजलेतोकेको वडासदस्य एक जना -सदस्य
- (ग) स्थानीय सुरक्षा निकाय (नेपाल प्रहरी) को प्रतिनिधिएक जना -सदस्य
- (घ) उपभोक्ता हित संरक्षण संस्थाकोप्रतिनिधि एक जना -सदस्य
- (ङ) उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधिएक जना -सदस्य
- (च) संचारकर्मी एक जना -सदस्य

- ३) बजार अनुगमन गर्दा जुन विषयको वारेमा अनुगमन गर्ने हो सो विषयमा सम्बन्धित तालिका बमोजिम गर्ने व्यक्तिलाई समावेश गराउनु पर्ने छ ।
- ४) उपदफा (२) बमोजिमको टोलीमा संयोजकले तोकेको गाउँपालिकाको कम्तिमा एकजना जनकित प्रथम श्रेणीको कुनै एक कर्मचारी सदस्य सचिव हुनेछ ।
- ५) अनुगमन गर्दा टोलीको सुरक्षाको लागि आवश्यक संख्यामा प्रहरी तथा अन्य सहयोगको लागि गाउँपालिकाका कर्मचारीहरू टोलीमा समावेश हुनेछन ।

टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार : टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- क) समितिको निर्देशन बमोजिम पूर्व कार्य योजना र कार्यतालिका बनाई बजार अनुगमन गर्ने
- ख) स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिम बजार अनुगमन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम आकस्मिक वा विशेष अनुगमन गर्ने,
- ग) वस्तु वा सेवाको दर्ता, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापन लगायतका व्यापारिकक्रियाकलापको अनुगमन गर्ने,
- घ) कालोबजारी, एकाधिकार (सिन्डिकेट), मिलीमतोपूर्ण भाउ निर्धारण (कार्टेल्डिग), कृतिनउत्पादकबजारप्रवेशमा अवरोध गर्नेजस्तागैरप्रतिस्पर्धीव्यापारिक क्रियाकलापभएनभएको अनुगमन गर्ने
- ङ) कुनैवस्तुमाअनुचितव्यापारिकक्रियाकलाप, मिसावट, गुणस्तरहिनता रकमतौलभएको देखिएमा वाभेटिएमा आवश्यकताअनुसारत्यस्तावस्तु प्रचलित कानून बमोजिम जफत गर्ने, नष्ट गर्ने कारोबार रोक्का गर्ने वा बन्द गर्ने लगायतका कार्य गर्ने,
- च) समितिको निर्देशन बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने ।

बजार अनुगमन कार्यविधि : (१) टोलीले बजार अनुगमन गर्दा निम्न विषयमा विशेष ध्यान दिनु पर्नेछ :-

- क) बिक्रेता वा सेवा प्रदायकले नियामक निकायवाटकानुन बमोजिम प्रदान गरिने गरेको व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायीलेखा नम्बर (प्यान) को प्रमाणपत्र, खाद्य अनुज्ञापत्र, औषधी पसल दर्ता प्रमाणपत्र लगायतका आवश्यक कागजातहरू लिएको छ, छैन निरीक्षण गर्ने । साथै प्रमाणपत्र नियमित रूपमा नविकरण भएको नभएको हेर्ने । प्रमाणपत्र नलिएको वा नविकरण गरेको नदेखिएमासातदिनभित्रप्रमाणपत्र लिई वा नविकरण गरी कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्न लिखित निर्देशन दिने,
- ख) बिक्रेतावासेवाप्रदायकलेआफ्नो व्यवसायको साइनबोर्ड राखेको छ, छैन हेर्ने तथा नराखेको भए सात दिनभित्रमा राखीकार्यपालिकाकोकार्यालयमा जानकारी दिन लिखित निर्देशन दिने,
- ग) प्रदायकले वस्तुको विक्रि कक्षमा मूल्य सूची राखेको छ, छैन हेर्ने र नराखेको भएसातदिनभित्रमाराखीकार्यपालिकाको कार्यालयलाई सोको जानकारी दिन लिखित निर्देशन दिने,
- घ) माल, वस्तुको परीमाण, मूल्य, गुणस्तर र तौल ठिक छ, छैन हेर्ने,
- ङ) प्याकेजिङ्ग गरिएको वस्तुको लेबलमा उत्पादकवापैठारीकर्ताको नाम, उत्पादनतथा उपभोग्य मिति अधिकतम खुद्रा मूल्य, मिश्रण, भण्डारण र उपभोग गर्ने तरिका उल्लेख गरिएको छ, छैन हेर्ने,
- च) औषधिवा औषधियुक्त पदार्थ भए सोको प्याकिङ्गमा प्रयोग गर्ने तरिका उल्लेख छ, छैनहेर्नेतथा औषधिविज्ञ (फार्मासिष्ट) औषधि बिक्री स्थलमा भए, नभएको एवं औषधि बिक्रेता प्रमाणपत्र समेत हेर्ने,
- छ) उपभोग्य मिति नाघेको औषधि, प्रशोधित पानी, विस्कुट, पाठरोटी लगायतका खाद्य तथा उपभोग्य वस्तुहरू फेला परेमा बिक्रेताकै खर्चमा नष्ट गर्ने,
- ज) उत्पादन तथा उपभोग्य मिति केरमेट गरेको वा पुनः लेबलिङ्ग वा छपाई गरेको छ, छैन हेर्ने तथा पुनः लेबलिङ्ग वा छपाई गरेको पाईएमा त्यस्तो वस्तु जफत गर्ने, वस्तुको प्रकृति अनुसार नष्ट गर्ने,
- झ) माछामासु, फलफूल, तरकारी, मिठाई पसल, डेरी,होटल, बधशाला वा माछा, मासुविक्रिस्थल सफासुग्घर र मापदण्ड अनुसारछ, छैन हेर्ने र नभएमाकसुरको प्रकृतिअनुसार सजग गराउने वालिखित चेतावनी दिने ।
- ञ) बिक्रेतावाक्रेतालाई वस्तुको विलविजक जारी गरेकोछ, छैन हेर्ने र विलअनिवार्य गर्न निर्देशन दिने ।

परिच्छेद-४

उजुरी सम्बन्धी व्यवस्था

उजुरी दिन सक्ने : १) कुनै वस्तु वा सेवाको विक्रेता वा प्रदायकले उपभोक्ताको हित विपरित व्यापारिक क्रियाकलाप गरेको भनी कुनै पनि व्यक्तिले बजार अनुगमन समिति वा बजार अनुगमन टोली वा कार्यपालिकाको कार्यालयमा मौखिक वा लिखित सूचना वा उजुरी दिन सक्नेछ ।

- २) उपदफा (१) बमोजिमको निकायले सार्वजनिकसञ्चार माध्यमबाट प्राप्त सूचनालाई समेत उजुरीको रूपमा ग्रहण गर्न सक्ने छ ।
- ३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको उजुरी वा अन्य कुनै सरकारी निकायबाट अनुगमनको लागि लेखी आएमा सो लाई समेत उजुरीको रूपमा ग्रहण गरी बजार अनुगमन टोलीले अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।
- ४) उपदफा (३) बमोजिम अनुगमन तथा निरीक्षण गर्दा विक्रेता वा सेवा प्रदायकले प्रचलित कानून वा मापदण्ड विपरित व्यापारिक क्रियाकलाप गरेको पाइएमा तत्काल कारोवार बन्द गर्न लगाई प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा कारवाही चलाउनगाउँपालिकाले लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

अनुगमन सम्बन्धी प्रक्रिया

अनुगमनको पूर्व तयारी : अनुगमन टोलीले अनुगमन गर्नु पूर्व देहायको तयारी गर्नु पर्नेछ :-

- क) निरीक्षणवाअनुगमनमाजानु पूर्व अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवा मध्ये कुन कुन विषयलाई पहिलो प्रथमिकतामा राख्ने भन्ने किटान गरी विषयसूची तयार गर्नुपर्ने,
- ख) अनुगमनमा जाँदा अनुगमन गरिने वस्तु वा सेवासँग सम्बन्धित ऐन नियमहरू, विवरण चकलिस्ट साथै लिइ जानुपर्ने,
- ग) वस्तुतथासेवाको आपूर्ति, विक्री वितरण, मूल्य, गुणस्तर आदिको वारेमा पर्याप्त सूचना र जानकारी हासिल गर्नुपर्ने,
- घ) अनुगमन वा निरीक्षण गर्न जानु अगावै तालिका बनाई आवश्यक पर्ने साधन सुरक्षा आदिको पूर्व तयारी गर्नुपर्ने ।

१२. बजार अनुगमन गर्ने प्रक्रिया:

- १) बजार अनुगमन गर्दा अनुगमनमा खटिइ जाने व्यक्तिले आफ्नो परिचय पत्र देखाई बजार अनुगमन गर्नुपर्नेछ । अनुगमन टोलीका संयोजकले अनुगमनको आवश्यकता वारे जानकारी गराउनु पर्नेछ र सम्बन्धित प्रदायक वा विक्रेताले बिना कुनै अवरोध अनुगमन गर्न दिनु पर्नेछ ।
- २) उपदफा (१) बमोजिम बजार अनुगमन गर्दा सम्बन्धित प्रदायक, विक्रेता वा अन्य कसैले वाधा बिरोध गरेमा वाधा बिरोध गर्नलाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्न वा लेखी पठाउन सक्नेछ ।
- ३) अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा वस्तु वा सेवाको नमूना संकलन गर्नुपर्ने देखिएमा प्रचलित कानून बमोजिम नमूना संकलन गरी सोको यथार्थ विवरण खुलाई सम्भव भएसम्म सम्बन्धित प्रदायक वा विक्रेताको समेत दस्तखत भएको स्थलगत मुचुल्का बनाउनु पर्नेछ।सम्बन्धित प्रदायकवा विक्रेताले मुचुल्कामा दस्तखत गर्न नमानेमा सोही व्यहोरा जनाई उपस्थित व्यक्तिहरूको रोहवरमा मुचुल्का,अनुसूचीमाभएकाव्यवस्थाअनुसार तयार गरी आवश्यकता अनुसार सिलबन्दी समेत गरी परीक्षणको लागि यथाशीघ्र सम्बन्धित निकायमा नमूना सहित लेखी पठाउनुपर्नेछ ।
- ४) टोलीले बजार अनुगमन गर्दा तत्काल केही सुधार गर्नुपर्ने देखेमा सम्बन्धित प्रदायक वा विक्रेतालाई अवधी तोकी स्थलगत लिखित निर्देशन दिई सुधार गर्न लगाउन सक्नेछ ।

- ५) टोलीले बजार अनुगमन गर्दा कुनै वस्तु वा सेवाको नमूना संकलन गरी प्रमाणको रूपमा सुचित गर्दा आवश्यकता अनुसार प्रत्याई सम्बन्धित प्रदायक वा विक्रेता र उपस्थित बमोजिमको समितिबाट आवश्यक सुचनाहरू प्राप्त गर्न नपर्ने गरी त्यस्तो वस्तु नष्ट गर्नुपर्नेछ। संकलित वस्तुहरूको प्रयोगशालामा पठाउन सक्नेछ।
- ६) उपदफा (५) बमोजिमको जनस्वास्थ्यमा असर पर्ने वस्तु वा सेवाको नमूना संकलन गर्दा आवश्यकता अनुसार प्रत्याई सम्बन्धित प्रदायक वा विक्रेताले नै व्यहोर्नु पर्नेछ।

३. कारवाही गरिने:

- १) टोलीले बजार अनुगमन गर्दा वस्तु वा सेवा राखेको स्थानको नियन्त्रण गर्नु र आवश्यकता अनुसार सक्नेछ। खानतलासीवाट वस्तु वा सेवाको विक्री वितरणमा अनुचित वा अनियमितता भएको अवस्थामा आवश्यकता अनुसार त्यस्तो सेवा वा वस्तुको प्रयोग वा विक्री बन्द गर्न सक्नेछ। त्यस्ता वस्तु अनुगमन टोलीले कब्जामा लिई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्न सक्नेछ।
- २) अनुगमन गरिएका माल वस्तुको प्रकृति अनुसार मुचुल्का उठाउनु पर्ने नमूना संकलन गर्दा आवश्यक भए नभएको हेर्ने र नमूना परीक्षण लिनुपर्ने भएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्न तथा नमूना संकलन गर्नुपर्नेछ।
- ३) निरीक्षण, जाँचबुझ वा खानतलासी गर्दा उपभोग्य वस्तु रोक्काका लागि आवश्यक कारवाही गर्न सक्नेछ। प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्नेछ।
- ४) खाद्य प्रशोधन गर्न आवश्यक पर्ने कुनै उपकरण जडान भै कुनै वस्तु वा सेवाको उत्पादन अनुगमन गर्ने निकायले उत्पादन प्रशोधन कानून सम्मत भए नभएको हेरी नमूना संकलन गर्न सिलबन्दी गर्न सक्नेछ। यसरी सिलबन्दी गरिएकोमा प्रशोधन उद्योगलाई आवश्यक मापदण्ड पूरा गरी सुधार गर्न समितिले निर्देशन दिन सक्नेछ।
- ५) उपदफा (४) बमोजिम निर्देशन दिएकोमा उद्योगले सुधारात्मककार्यहरूगरी सिलबन्दी हटाई कार्यालयमा कार्यपालिकामा निवेदन दिएमा टोलीले बजार अनुगमन गराई सुधार भएको पाइएमा सिलबन्दी हटाई दिन सक्नेछ।
- ७) टोलीले वस्तु वा सेवा क्षेत्रमा अनुचित व्यापारिक क्रियाकलाप, कानूनद्वारानियन्त्रितव्यवस्थित व्यापारिक क्रियाकलाप र एकाधिकारपूर्ण व्यापारिक क्रियाकलाप भए नभएको विषयमा समेत अनुगमनको उद्देश्य हेर्नुपर्नेछ।
- ८) टोलीको प्रतिवेदन वा नमूना परीक्षण गर्दा विक्रेताले कानून विपरित गरेको देखिएमा विक्रेता वा प्रदायकलाई प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक कारवाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा समितिले लेखी पठाउनेछ।

४. जरिवाना गर्न सक्ने:

- (१) टोलीलाई अनुगमनमावाधा अवरोध गर्नेतथा यस ऐन बमोजिम टोलीले निर्देशन दिए बमोजिम काम नगरी जानी जानी अटेर गर्ने विक्रेता वा प्रदायकलाई टोलीले बढीमा पाँच हजारसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको जरिवाना वापत प्राप्त हुने रकम स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ।

५. चित नबुझेमा उजुरी दिन सक्ने:

- (१) टोलीले गरेको काम कारवाहीमा चित नबुझेविक्रेता वाप्रदायकले अध्यक्षसमक्ष लिखित रूपमा उजुरी दिन सक्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको उजुरी माथि छानविन गर्न प्रमुखले कुनै एक अधिकृतस्तरको कर्मचारीलाई समयवाधि सहित जिम्मेवारी तोक्नु पर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको अधिकृतले छानविन गरी सोको प्रतिवेदन अध्यक्षसमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा प्रमुखले आवश्यक निर्णय गर्नेछ।

२६/१२

१६. आचार संहिता पालना गर्नु पर्ने : बजार अनुगमन गर्न जानेटोलीले निम्न बमोजिमको आचार संहिता पालना गर्नुपर्नेछ :-

- क) अनुगमन टोलीले अनुगमन गर्ने स्थल र अनुगमन गरिने वस्तुको वारेमा सो कार्यमा संलग्न सदस्यहरू वाहेक अरु कसैलाई पनि सो वारेमा पूर्व सूचना वा जानकारी गराउन नहुने,
- ख) अनुगमनमा खटिने व्यक्तिले आफ्नो नातागोता वा स्वार्थ भएको स्थानमा अनुगमन गर्न जानु नहुने,
- ग) अनुगमन कार्यमा संलग्न कुनै पनि सदस्यले अनुगमन गरिने विक्रेता वा प्रदायकवाट कुनै पनि किसिमको चन्दा, दान, दातव्य वा उपहार स्वीकार गर्न नहुने,
- घ) अनुगमनगर्नजाँदाविक्रेतावा प्रदायकहरूलेदिएकोसुविधातथाआतिथ्य स्वीकार गर्नु नहुने,
- ङ) कुनैकिसिमकोप्रलोभन वा मोलाहिजामा पर्नु नहुने,
- च) अनुगमनको कारवाही सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्दा अनुगमन टोलीको नेतृत्व गर्नेव्यक्तिवाट मात्र प्रवाह गर्नुपर्नेछतथा अनुगमन टोलीमा रहने अन्य सदस्यहरूको जानकारी दिनु नहुने,
- छ) टोलीले बजार अनुगमन गर्दा मर्यादित तरिकाले प्रस्तुत हुनुपर्ने र प्रदायक वा विक्रेताको भण्डारण स्थल वा पसलवाट जथाभावी तरिकाले माल वस्तु लिन नहुने ।

१७. विभागीय कारवाही हुने : टोलीका कुनै सदस्यले अनुगमन सम्बन्धी कार्य गर्दा गोप्यता भङ्ग गर्ने लगायत अन्य कुनै गैरकानूनी काम गरेमा कर्मचारी भए प्रचलित कानून बमोजिम विभागीय कारवाही गर्न र अन्य व्यक्ति भए टोलीवाट हटाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्न सकिनेछ ।

१८. अवलोकन गर्न सक्ने : उपभोक्ता हकहित संरक्षण कार्यमा संलग्न संस्थाहरूरविभिन्न सञ्चार माध्यममा कार्यरत सञ्चारकर्मी प्रतिनिधिहरूले अनुगमन कार्यलाई सहयोग पुग्ने गरी अनुगमन प्रक्रियाको स्थलगत अवलोकन गर्न सक्नेछन् ।

१९. समान जफत, धुल्याउने, नष्ट गर्ने : यस ऐन बमोजिम अनुगमन गर्दा कुनै समान जफत गर्ने, धुल्याउने वा नष्ट गर्ने वा सिलबन्दी गर्नु पर्ने भएमाटोलीले कम्तिमा स्थानीय दुई जना भद्र भलादमी तथा सुरक्षाकर्मीको रोहबरमा मुचुल्का तयार गरी कार्य सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ७

विविध

२०. खाजा भत्ता : बजार अनुगमन टोलीमा खटिएका व्यक्तिले बजार अनुगमन गरेको दिनको लागिगाउँकार्यपालिकाले तोकेबमोजिमको खाजा भत्ता वापतको रकमपाउनेछन् ।
२१. सहयोग गर्नु पर्ने : बजार अनुगमन गर्दा टोलीले सुरक्षा लगायत अन्य आवश्यक सहयोग माग गरेमा त्यस्तो सुरक्षा तथा सहयोग उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित निकायको प्रमुखकोकर्तव्य हुनेछ ।
२२. असल नियतले गरेका कामको बचाऊ : यस ऐन बमोजिम बजार अनुगमन गर्दा असल नियतले गरेका कामको सम्बन्धमा टोलीका संयोजक तथा सदस्यहरू उपर कुनै कारवाही हुने छैन ।
२३. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा भएको व्यवस्था यसै ऐन बमोजिम र अन्यमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
२४. प्रतिवेदन : (१) टोलीले बजार अनुगमन गरेको तीनदिनभित्र प्रतिवेदन तयार गरी समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
(२) समितिले यस ऐन बमोजिम बजार अनुगमन गरेको विषयको प्रतिवेदनप्रत्येक आर्थिक वर्षको शुरुवातमागाउँकार्यपालिका मार्फतगाउँसभामा पेश गर्नु पर्नेछ ।
२५. नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्ने : यस ऐनको कार्यान्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकाले आवश्यकनियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्नेछ ।

